

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 592. Unde originem tractat, & quæ causæ testamenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

TITULUS XXVI.

De Testamentis seu ultimis Voluntatibus.

CAPUT I.

De Testamenti definitione, divisione, deque
ejus condendi obligatione & requisitis ad
illud solemnitatibus.

§. I.

De Testamenti solemnitatibus.

Quæst. 591. Quid sit, seu qualiter definiatur Testamentum.

Resp. Testamentum sic dictum, quod sit mentis testatio. *pr. Inst. de testam. ord. & non acceptum prout lumitur. L. 1. quem test. & L. 16. ff. ad Leg. Cornel. de fals. pro codice & tabulis, in quibus scriptum est, sed pro ipsa voluntate ultima, passim definitur solet, sumpta definitione ex L. 1. ff. qui testam. fac. poss. quod sit voluntatis nostræ iusta sententia de eo, quod quis post mortem suam fieri vult. de Lugo, de 7. & 7. Tom. 2. d. 24. n. 1. quæ tamen definitio, ne vitiosa sit & contra regulas dialecticas, utpote latior suo definito; dum comprehendit & cæteras ultimas, præter, legatum, codicillum, donationem mortis causa, addendum ei erit: cum directa hæredis institutione. gl. in cit. L. 1. V. velit. Abb. ad rub. h. t. n. 1. Molin. d. 124. n. 40. Pirh. h. t. n. 1. quippe quæ institutio ei essentialis est, & sine qua nullum testamentum, quantumcunque privilegiatum, valet juxta expressos textus Juris. §. 2. *Inst. de fidei commissis hæred. §. 34. Inst. de Legat. l. 29. §. quod si non fuerint. c. de testam.* Dicitur primò: voluntatis nostræ: non alienæ; cum testamenta ex alieno arbitrio non debeant pendere. *L. illa ff. de hæred. Inst. in pr. L. fin. ff. & L. fin. c. si quis al. test. prob. Manz. de testam. valor. t. 3. q. 3. Lauterb. ad ff. qui testam. fac. poss. §. 12. unde si voluntatem suam hæreditatem deferendi alicui conferat in arbitrium alterius, testamentum condere potest. Pirh. l. c. dicitur & hæc voluntas ultima; in quo convenit cum cæteris ultimis voluntatibus; non tamen sic dicta; quod possit eam nullum amplius actum voluntatis circa dispositionem rerum suarum exercere valeat testator; cum voluntas testatoria juxta *L. quod si. ff. de adimend. legat. sit ambulatoria, hoc est, mutari possit usque ad extremum vitæ exitum. in quo ab aliis contractibus, qui ab initio quidem liberæ voluntatis sunt, ex post verò necessitatis distinguitur testamentum. Sed quia morte (intellige naturali vel civili per professionem religiosam) tantummodò testamenta confirmantur, reddunturque irrevocabilia, de quo inferius. Dicitur secundò: sententia iusta: id est, legitima seu juri conformis, ejusdemque solemnitatibus subnixæ, ut cum gl. in cit. L. 1. v. iusta sententia. Pirh. l. c. Additur denique: cum directa hæredis institutione: per quæ verba à reliquis ultimis voluntatibus differt, & potissimum à codicillo, sic dicto quasi a rursus codex & testamentum imperfectum,***

R. P. Leur. Jur. Can. Lib. III.

in quo hæres directè institui nequit; cum in eo hæres directè neque offerri, neque auferri possit. §. Codicillis autem *Inst. de codicill. L. per manus ff. de jur. codicill. L. si idem. L. 7. c. cod.* Sed facta jam hæredis institutione, eâ salva, testamentum solum declarari, mutari, minui, augeri potest, constituendo legata, fideicommissa etiam universalia, & sic non nisi indirectè instituendo seu substituendo hæredem; dum veluti per codicillum rogatur hæres ab intestato succedens, restituere hæreditatem totam vel partem illius ei, qui denominatus seu scriptus in codicillo. *cit. §. codicillis autem & l. 2. eod. Pirh. h. t. n. 7. Reiffenst. h. t. n. 707. & 708. verùm de codicillis plura inferius.*

Quæst. 592. Unde originem trahat, & quæ causæ testamenti.

1. Resp. Ad primum. Testamentum absolute consideratum originem ducit ex jure gentium; cum apud omnes gentes antiquissimus usus, prior omni jure positivo fuerit, ut in calum mortis de rebus suis disponent. Pirh. l. c. Clarus L. 3. §. testamentum. quæst. 2. ubi inde deducit, quod, quia testamentum est juris gentium, Princeps nequeat auferre alicui dominium quæsitorem ex testamento, quod posset, si esset juris civilis, pro ut dicit se declarasse. *L. 2. §. Princeps.* Spectatum verò quod ad formam seu solemnitates ad ejus valorem requisitas, est juris civilis, seu hæ inventæ & inductæ à jure civili & prætorio. Pirh. Clar. l. c. cum communi. unde

2. Resp. Ad secundum. Causa efficiens remota testamenti, partim est jus gentium & naturale, partim jus positivum, tum Civile, tum Canonicum. causa proxima efficiens est testator, seu qui habet voluntatem & potestatem testandi. Lauterb. ad ff. qui testam. fac. poss. Causa testamenti instrumentalis sunt voces vel litteræ, quibus voluntas ultima declaratur. Lauterb. l. c. §. 37. ubi etiam, quod nutus non sufficiant; cum agatur de omnibus bonis & juribus hominis. Causa ipsius quasi materialis seu objectum est hæreditas, quæ defertur, seu bona testatoris & jura, de quibus in particulari paulò post. Causa formalis substantialis intrinseca & differentia specifica est hæredis institutio. quæ proinde est & dicitur caput & fundamentum quorumcunque testamentorum, sive solemnium, sive privilegiatorum, quæ inde suum esse accipiunt. §. 34. *Inst. de Leg. Carpz. p. 3. c. 4. def. 12. Lauterb. l. c. §. 41. & sine qua nihil valet, quod in testamento scriptum est. L. 1. §. fin. in ff. de V. S. Lauterb. l. c.* Forma externa consistit in solemnitatibus descendentes partim ex jure civili antiquo, partim ex Prætoris edicto, &

Ggg 2 non

nonnullæ ex Principum Constitutionibus. Lauterb. §. 42. Causa finalis seu finis illius est, ut testator illum, quem vult, post mortem habeat heredem. Effectus denique illius est jus & potestas hereditatem consequendi, hæredi instituto competens. Lauterb. §. 41. *Quæst. 593. Quotuplex sit testamentum.*

R Esp. Primò in genere: multifariam dividitur testamentum, tum ratione formæ seu solennitatis in eo requisitæ, tum ratione privilegiorum à Jure concessorum, tum respectu personarum, quæ conducat testamentum, vel quæ in eis hæredes instituuntur: tum respectu causarum in ordine ad quas relinquuntur hereditas. Clarus *l. c. quæst. 3.*

2. Resp. Secundò: ratione formæ, primò est aliud testamentum in scriptis; quò nimirum testator Tabellionem ipsosque testes latere cupiens, quid de bonis suis post mortem fieri velit, in scripto clauso & obsignato voluntatem suam ultimam declarat; scriptumque hoc suum clausum vel convolutum exhibet coram testibus, dicens in eo contineri voluntatem suam ultimam, absque eo, quòd necesse sit prælegere hanc scripturam testibus, aut renorem illius iis manifestare. *L. hac consultissima c. de testam.* Aliud nuncupativum, quod & aperum dicitur, quò testator sine scripto & subsignatione testium voce coram testibus heredem nuncupat, & quæ de bonis suis post mortem fieri velit declarat. *§. fin. Inst. de testam. ord.* & quamvis hodie hanc nuncupatio & declaratio à Notario publico soleat scripto excipi & obsignari, non tamen desinit esse testamentum nuncupativum; quia hæc scriptura non adhibetur tanquam forma & substantiale quid ad illud requisitum; sed solum pro commo- diore probatione, casu quo testes mortui, vel alio modo defecissent, quorum defectus per tale instrumentum suppletur ad declarandam coram Juce voluntatem testatoris. *Clar. l. c. 9. 4. n. 1. Pih. h. t. n. 2. Reiffenst. n. 7. Brunem. ad l. 21. §. 2. c. de testam. Carpz. L. 6. resp. 13. n. 4. & alii, quos citat & sequitur Lauterb. ad ff. qui testam. fac. poss. §. 75.* ubi etiam, quòd si Notarius circa formam testamenti aliquid neglexisset, ut instrumentum redderetur invalidum, testamentum tale nuncupativum subsisteret, de solennitatibus ad utrumque hoc testamentum requisitis infra. Illud tamen hic notandum cum Bartol. *in l. fin. ff. de jur. codicill.* *Clar. l. c. n. 2. de Lugo. de ff. §. 7. Tom. 2. d. 24. n. 13.* quòd, dum constat, testatorem voluisse conficere testamentum in scriptis, deficientibus solennitatibus ad tale testamentum requisitis, non sustineatur testamentum, ne quidem in ratione seu jure testamenti nuncupativi; quia actus agentis non valet nisi juxta ejus intentionem. Secus sit, seu testamentum valeat adhuc in ratione testamenti nuncupativi, si de eo non constat; cum semper sumenda illa interpretatio, per quam valor actus sustinetur.

3. Secundò aliud testamentum est privatum, quod testimonio & autoritate privatorum firmatur. fitque vel modo solenni vel privilegiato. Unde subdividitur in solenne, quod habet omnes à jure requisitas solennitates; & non vel minus solenne seu privilegiatum, quod absque solennitatibus à jure requisitis ex speciali juris privilegio, in favorem nimirum certarum personarum aut causarum, concessio valeat. qualia v.g. sunt testamentum ad pias causas, militum, condita inter liberos, facta tempore pestis. quæ ratio testamenti privilegiati competere potest tam testamento scripto quam nuncupativo. Aliud publicum, quod publica autoritate & fide sustinetur, cujus duæ sunt species, una, dum fit coram Principe; altera, dum fit apud acta seu coram Juce, quo-

rum unum alteri in ratione privilegiati æquiparatur, valentque ambo sine omni solennitate juxta *L. sancimus. c. h. t.* neque propterea quò ad effectum cadunt testamentis solennibus, qualiter autem fiant, & quæ ad eorum valorem requirantur, jam dicitur, unde sit

Quæst. 594. Qualiter testamentum fiat coram Principe.

R Esp. Fit à testatore, dum is absque alia juris solennitate voluntatem suam libello seu precibus inierit offeri Principi ejus terminis inferendam ad hoc, ut ad evitandas plurimas juris subtilitates variasque occasiones subvertendi testamentum ejus solius, simpliciter illud acceptantis autoritate sustineatur, & defectus omnium aliarum solennitatum suppleatur; utpote cujus acceptatio & conscientia omnem solennitatem superat. *L. 19. c. h. t. Lauterb. l. c. §. 44.* Porro nomine Principis etiam in *cit. l. 19.* veniat totus Imperator, ejus tamen dispositionem se extendere ad Principes superiores non recognoscetes, cum communi *Tulch. lit. T. Concl. 122. n. 67.* quin & veniunt hodie dum omnes Principes Imperii, *Tabor. de testam. Princ. obl. c. 8. Mytel. de Princ. & stat. Imper. c. 28. Muller. ad stru. in ff. qui testam. fac. poss. ib. 9. lit. y. Lauterb. l. c. §. 46.* atque ab eo citati. Quem tamen in hoc casu non representat Consilium ejus intimum, multòque minus consiliarius aliquis in singulari, nisi fortè Princeps idipsum eis specialiter commississet; aut etiam testatore decumbente sic rogante eos, vel ex Secretariis suis duos ad ædes ejus misisset, ut testamentum recipiant suoque serinio seu archivio inferant. *Lauterb. l. c. cum Stryck, de cautel. testam. c. 7. n. 5.* Perinde autem est, si oblatio & insinuatio illa Principi fiat intra Consistorium, siue extra & de plano; cum juxta *cit. l. 19.* præsentia Principis omnem solennitatem superet; nec opus interrogatione aut consultatione. *Tabor. l. c. c. 5. n. 8.* neque testibus, sufficiente sola scientiâ & acceptance simplice Principis, ut dictum juxta *cit. l. 19. c. de testam. Lauterb. l. c. Tulch. l. c. Covar. in rub. d. testam. p. 2. n. 5. Laym. L. 3. r. 5. c. 2. n. 15. Berlich, p. 3. concl. 4. n. 2. & 4. Reiffenst. h. t. n. 237.* quamvis autem hi testes necessarii non sint ad testamenti oblato Principi aut coram eo facti valorem, necessarii tamen sunt duo testes ad probandum illud esse oblatum, aut coram eo factum esse nisi eorum defectus suppleatur alio modo ad probandum sufficiente, v. g. si Princeps per Secretarium vel alium Consiliarium in exteriori facie testamenti oblato annotari faciat annum, diem, quo illud sibi oblatum & à se receptum. illudque manu sua subscribat appposito proprio sigillo; vel etiam, si ei non oblatum in scripto, sed factum seu nuncupatum coram illo (uti fieri potest. *Muller. l. c. lit. y. Barry de success. l. 1. t. 2. n. 2. Stryck. l. c. c. 7. §. 13. & 14. Lauterb. §. 45.* pro ut constat ex *cit. l. 19.*) desuper rescribat, seu det recepisse seu attestationem. Unde etiam nec hoc rescripto Principis opus ad testamenti oblato vel coram eo facti perfectionem. *cit. l. 19. Muller. l. c. nihilominus Lauterb. l. c. citatis à se pro hoc Brunem. ad cit. l. 19. n. 4. Reusner. de testam. p. 4. c. 18. n. 13. Tabor. l. c. c. 3. n. 4.* testatur ulu receptum, ut in testimonium factæ insinuationis seu oblationis & memorie causâ à tergo exhibiti testamenti fiat annotatio, vel etiam postulanti decretum super facta oblatione & acceptance deur, absque eo, quòd necesse sit, testatorem coram Principe, aut ejus deputato prælegere & testamentum oblatum, ejusve renorem in specie manifestare, ut cum *Berlich. p. 3. concl. 4. n. 3.* & communi *Reiffenst. h. t. n.*